

**Sygn. akt: I ACa 970/13**

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

<b>Przewodniczący:</b>	<b>SSA Małgorzata Stanek (spr.)</b>
<b>Sędziowie:</b>	<b>SSA Lilla Mateuszczyk</b> <b>SSA Anna Beniak</b>
Protokolant:	stażysta Agata Józwiak

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2014 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **R. P. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą P. R. Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe w O.**

przeciwko **G. M. prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą (...) M. G. Usługi (...) w T.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 11 marca 2013 r. sygn. akt X GC 574/12

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od R. P. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą P. R. Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe w O. na rzecz G. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) M. G. Usługi (...) w T. kwotę 1.800 (jeden tysiąc osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt I ACa 970/13

## UZASADNIENIE

Nakazem zapłaty, wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 19 lipca 2012 roku w sprawie o sygnaturze akt X GNC 778/12, Sąd Okręgowy w Łodzi nakazał pozwanemu G. M., prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą (...) M. G. Usługi (...) w T., aby zapłacił na rzecz powoda R. P., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą P.

R. Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe w O. kwotę 75.345,13 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty ' oraz kosztami postępowania w sprawie.

Pozwany G. M. zaskarżył powyższy nakaz zapłaty sprzeciwem w zakresie kwoty 42.724,30 zł i wniósł o oddalenie powództwa w tej części. Nakaz zapłaty uprawomocnił się w zakresie kwoty 32.620,83 zł, która to kwota została zaspokojona przez pozwanego.

Wyrokiem z dnia 11 marca 2013 roku Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził od G. M., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) M. G. Usługi (...) w T. na rzecz R. P., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą P. R. Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe w O. kwotę 19.470,90 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałej części oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.974,38 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Swoje rozstrzygnięcie oparł na ustaleniu, iż w ramach prowadzonych przez siebie działalności gospodarczych strony zawarły umowę o wykonanie przez powoda R. P. prac polegających na przewozie kamienia lub piasku samochodem ciężarowym samowyladowawczym z napędem 4x4, wywozie śmieci, przewozie piasku lub kamienia samochodem ciężarowym z napędem 6x6, załadunku kamienia koparką kołową WX 125, kuciu posadzek lub placów koparko-ładowarką 580 SR i przewozie piasku samochodem ciężarowym samowyladowawczym z napędem 6x6. Przed przystąpieniem do wykonania prac strony nie ustaliły stawek za ich wykonanie. Prace wykonano w dniach od 3 grudnia 2011 roku do 5 stycznia 2012 roku, zaś pozwany nie kwestionował ich ilości i jakości.

W dniu 30 grudnia 2011 roku powód R. P. wystawił fakturę VAT nr (...), w której obciążył pozwanego za wykonane prace kwotą 61.256,20 zł netto (75.343,13 zł brutto). Na powyższą kwotę złożyły się: należność za kucie posadzek lub placów koparko - ładowarką 580 SR w kwocie 47.275,20 zł netto, obliczona według stawki 120 zł/m<sup>3</sup> oraz należność za pozostałe prace w łącznej kwocie 13.981,00 zł netto. Pozwany nie wyraził zgody na zaproponowane stawki.

W celu ugodowego zakończenia sporu powód zmienił fakturę VAT (...) w ten sposób, że obniżył stawki za prace wykonane na rzecz pozwanego, w wyniku czego

wynagrodzenie ogółem wyniosło 52.947,00 zł netto (65.124,81 zł brutto). W zmienionej przez powoda kalkulacji kosztów obniżeniu uległa m.in. stawka za kucie posadzek i placów z kwoty 120 zł/m<sup>3</sup> do kwoty 100 zł/m<sup>3</sup>. Pozwany odesłał powodowi zmienioną fakturę VAT z adnotacją, iż nie zgadza się z nią i żąda wystawienia faktury na kwotę niższą - 41.631,00 zł netto + 720 zł netto za piasek, tj. łącznie 42.351,10 zł netto. Z uwagi na fakt, iż pozwany w dalszym ciągu nie uznawał stawek zaproponowanych przez powoda nawet po ich znacznym obniżeniu, R. P. zmienił fakturę VAT nr (...) z dnia 30 grudnia 2011 roku w ten sposób, że ponownie obciążył G. M. za wykonane prace kwotą 61.256,20 zł netto (75.343,13 zł brutto).

Pismem z dnia 19 stycznia 2012 roku pozwany zwrócił powodowi zmienioną po raz kolejny fakturę VAT, wskazując, że firma (...) nie kwestionuje wykonania robót, lecz kwotę należności i podnosząc, iż jej rozliczenie winno nastąpić według stawki za roboczogodzinę.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy zważył, iż ustalenie wysokości wynagrodzenia należnego za wykonane przez powoda prace nastąpiło dopiero po ich wykonaniu, w drodze oświadczenia złożonego przez G. M. na fakturze VAT z 30 grudnia 2011 roku, w którym uznał on wynagrodzenie w wysokości ryczałtowej w kwocie 42.351,00 zł netto za całość robót. W rezultacie, Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 19.470,90 zł, stanowiącą różnicę między kwotą wynagrodzenia brutto uznaną przez powoda (42.351,00 zł + 23%VAT = 52.091,73 zł) a kwotą objętą nakazem zapłaty z dnia 19 lipca 2012 roku w zakresie w jakim stał się on prawomocny (32.620,83 zł).

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód R. P., zaskarżając go w zakresie oddalającym powództwo ponad kwotę 19.470,90 zł oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania (punkt 2 i 3 wyroku). Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 231 k.p.c., poprzez jego niezastosowanie i nieustalenie, że z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż strony przed

przystąpieniem do wykonania prac ustaliły wysokość wynagrodzenia poprzez uzgodnienie rodzaju i wysokości stawek oraz art. 233 k.p.c., poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegającej na braku wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, skutkującego popełnieniem błędów w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, polegających na przyjęciu, że strony postępowania przed przystąpieniem do wykonania prac nie ustaliły stawek za prace, jakie miały zostać wykonane i ustaliły je dopiero po wykonaniu prac przez powoda w formie ryczałtowej, w drodze oświadczenia złożonego przez pozwanego na fakturze VAT. Nadto, skarżący podniósł zarzut naruszenia prawa materialnego - art. 632 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że strony po wykonaniu umowy o dzieło ustaliły wynagrodzenie ryczałtowe i je zaakceptowały. W oparciu o powyższe zarzuty powód R. P. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie na jego rzecz kwoty 42.724,30 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych.

### **Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:**

Apelacja jest bezzasadna i podlegała oddaleniu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż skarżący popada w sprzeczność kwestionując te same okoliczności zarówno na płaszczyźnie ustaleń faktycznych, jak i w kontekście prawidłowości zastosowanych norm prawa materialnego. Zarzut naruszenia prawa materialnego aktualizuje się bowiem dopiero wówczas, gdy ustalenia faktyczne przyjęte za podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia nie są kwestionowane. Powyższy błąd konstrukcyjny wniesionego środka zaskarżenia nie zwalnia jednak Sądu Apelacyjnego od obowiązku ustosunkowania się do wszystkich podniesionych w nim zarzutów, (zob. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2006 roku V CZ 73/06, Lex nr 1100094).

Przede wszystkim nie ma racji skarżący w zakresie, w jakim kwestionuje naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 231 i 233 k.p.c., poprzez ustalenie, iż strony przed przystąpieniem do wykonania prac nie uzgodniły rodzaju i wysokości stawek wynagrodzenia, zaś uzgodnienia te poczyniły dopiero po ich wykonaniu, określając je w sposób ryczałtowy, w drodze oświadczenia złożonego przez pozwanego na fakturze VAT. Zdaniem skarżącego uchybienie przepisom postępowania miało polegać między innymi na braku wszechstronnego rozważenia treści płynących z przesłuchania powoda i nie wysnuciu z nich odpowiednich wniosków. Tymczasem w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, Sąd I instancji w sposób przekonujący podał przyczyny odmówienia wiarygodności dowodowi z przesłuchania R. P., wskazując, iż jego zeznania nie znalazły oparcia w pozostałym zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, w tym w zeznaniach przesłuchanych świadków.

Konfrontacja dowodu z zeznań świadków i przesłuchania stron oraz dołączonych do akt sprawy dokumentów, przywiodła Sąd do przekonania, iż zasadność zgłoszonego w niniejszej sprawie żądania została wykazana jedynie w części. Żaden z przeprowadzonych w sprawie dowodów nie potwierdza wersji wydarzeń przedstawionej przez powoda. Wnioski takie nie płyną w szczególności z zeznań świadków B. L. i K. G., którzy wbrew twierdzeniom powoda wskazywali, iż nie byli upoważnieni do dokonywania jakichkolwiek ustaleń finansowych z podwykonawcami, gdyż zajmował się tym bezpośrednio pozwany. Nadto zeznali, iż nie wiedzą, jakie strony uzgodniły wynagrodzenie. (zeznania B. L. - zapis CD protokołu rozprawy z dnia 4 marca 2013 roku k. 103 minuty od 25:30 do 26:30 i od 33:00 do 34:20; zeznania K. G. - zapis CD protokołu rozprawy z dnia 4 marca 2013 roku k. 103 minuty od 40:25 do 41:30). Zeznania te znalazły potwierdzenie w dowodzie z przesłuchania pozwanego. Na brak wiedzy o uzgodnieniach finansowych stron wskazywał również przesłuchany w charakterze świadka ojciec powoda - H. P. (zeznania H. P. - zapis CD protokołu rozprawy z dnia 4 marca 2013 roku k. 103 minuty od 53:45 do 55:29)

Pozwany G. M. w sposób logiczny i rzeczowy przedstawił zasady rozliczania się stron za wcześniejsze umowy oraz wskazał, dlaczego nie zaakceptował faktury wystawionej przez powoda w dniu 30 grudnia 2011 roku. Jednocześnie R. P. nie podjął żadnej inicjatywy dowodowej zmierzającej do wykazania, iż w przypadku prac z grudnia 2011 roku strony odstąpiły od wcześniejszej praktyki rozliczania prac polegających na kuciu betonu w roboczo-godzinach i uzgodniły stawki w m3. W ocenie Sądu Apelacyjnego,

o dokonaniu takich ustaleń nie mogą świadczyć dokumenty najmu (k. 14 - 27), skoro nie zostały one podpisane przez pozwanego, lecz przez kierowników budowy, nieuprawnionych do podejmowania decyzji w kwestiach finansowych. Sposób wskazania w nich zakresu prac (w roboczegodzinach czy w m3) nie może mieć więc znaczenia dla oceny, jaka była rzeczywista wola stron umowy.

Za wersją przedstawioną przez powoda nie przemawia również fakt wykonania obmiaru prac w m3. Jak wskazywał świadek K. G., obmiar wykonany został na prośbę powoda, zgłoszoną po wykonaniu prac i był niezależny od rejestracji czasu pracy w kartach pracy dla celów rozliczeń w roboczegodzinach. (zeznania K. G. - zapis CD protokołu rozprawy z dnia 4 marca 2013 roku k. 103 minuty od 43:45 do 44:45)

Wbrew zarzutom skarżącego Sąd Apelacyjny nie dopatrył się również wewnętrznych sprzeczności w stanowisku pozwanego, który konsekwentnie twierdził, że nie uzgadniał z powodem wysokości stawek, zaś ewentualne rozmowy R. P. z kierownikami budowy na ten temat musiały być bezskuteczne. Wszelkie odniesienia do konkretnych stawek godzinowych wskazywanych przez pozwanego w trakcie przesłuchania dotyczyły wcześniejszej praktyki stron, którą akceptował. Pozwany w sposób rzeczowy wyjaśnił również, dlaczego uznał należność powoda w zakresie wyższym niż wynikającym z dotychczasowej praktyki stron, zmierzając do ugodowego zakończenia współpracy.

Mając na uwadze powyższe, zarzut wybiórczej oceny i braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zebranego w sprawie uznać należy za całkowicie chybiony. Wbrew zarzutom apelacji, zaskarżone rozstrzygnięcie oparte zostało na logicznej

1 zgodnej z zasadami prawidłowego rozumowania ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, która mieści w granicach swobodnej oceny dowodów wynikającej z art. 233 k.p.c. Formułowane zarzuty stanowią jedynie polemikę z trafnymi ustaleniami Sądu I instancji i jako takie nie mogą być uznane za skuteczne. Okoliczność zaś, że określony dowód został oceniony niezgodnie z intencją skarżącego, nie oznacza natomiast naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

Wbrew twierdzeniom skarżącego, brak było również podstaw do ustalenia, iż strony uzgodniły wysokość wynagrodzenia przed przystąpieniem do wykonania prac w drodze domniemania faktycznego, skoro jak wskazano powyżej, wniosku takiego nie można było wyprowadzić z innych ustalonych faktów w sposób zgodny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Zarzut naruszenia art. 231 k.p.c. był zatem bezzasadny.

Wskazać również należy, iż wobec niekwestionowania przez pozwanego faktu wykonania prac oraz ich ilości, przesłanką uwzględnienia powództwa było wykazanie przez powoda wysokości umówionego wynagrodzenia, zgodnie z zasadą ciężaru dowodu, wynikającą z art. 6 k.c. Nieuprawniony jest zatem zarzut naruszenia prawa materialnego. Wysokość należnego wykonawcy wynagrodzenia mogła być ustalona przez strony w dowolnym momencie, zaś ciężar udowodnienia tej okoliczności obciążał powoda. To on ponosi zatem niekorzystne skutki niewykazania okoliczności, z których wywodził skutki prawne, dochodząc przedmiotowego roszczenia.

Jak wskazano powyżej, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwolił na ustalenie, by strony przez przystąpieniem do wykonania prac bezpośrednio uzgodniły wysokość stawek wynagrodzenia. Na okoliczność taką nie wskazywał nawet sam powód zeznając, że nie odbywał rozmów z pozwanym na ten temat przed wykonaniem pracy, lecz kwestię tę uzgodnił z kierownikami robót (przesłuchanie powoda - zapis CD protokołu rozprawy z dnia 4 marca 2013 roku k. 103 minuty od 01:07:25 do 01:11:40). Jednocześnie powód nie wykazał, by osoby te posiadały stosowne upoważnienia od pozwanego do podejmowania decyzji w kwestiach finansowych. Z uwagi na wieloletnią współpracę stron, musiał natomiast zdawać sobie sprawę z właściwego trybu uzgadniania wynagrodzenia obowiązującego w firmie (...).

Do uzgodnienia wysokości wynagrodzenia nie doszło również po wykonaniu prac przez powoda, o czym świadczy między innymi fakt kilkukrotnej zmiany faktury VAT przez R. P. i jej odsyłania przez pozwanego. Uznać więc należy, iż powód nie wykazał wysokości dochodzonego roszczenia. Mogło ono być zatem uwzględnione jedynie w części, w

jakiej pozwany G. M. uznał roszczenie, składając oświadczenie na fakturze VAT z żądaniem wystawienia faktury na kwotę 42.351,10 zł netto, z uwzględnieniem kwoty objętej prawomocnym nakazem zapłaty z dnia 19 lipca 2012 roku.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c., stosownie do jego wyniku, zasądzając od powoda R. P. na rzecz pozwanego G. M. kwotę 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym (§ 2 ust. 1 i 2, § 6 pkt 5 i § 13 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, tekst jednolity - Dz. U. z 2013 roku, poz. 461.